

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEČA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: Pretresni panel II

sudija Čarls L. Smit III, predsedavajući sudija

sudija Kristof Barte

sudija Genel Metro

sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 22. mart 2024.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Odluka o zahtevu Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke
o ponovnom razmatranju**

Specijalizovano tužilaštvo

Kimberli P. Vest

Branilac Hašima Tačija

Luka Mišetić

Zastupnik žrtava

Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija

Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija

Džefri Roberts

Branilac Jakupa Krasnićija

Venkatešvari Alagendra

PRETRESNI PANEL II Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: panel), na osnovu članova 3(2), 23, 34(12), 40(2), 40(6)(d) i (f) i 41(9) Zakona br. 05/L 053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon), pravila 23(7), 27, 56(6) i 116(4)(d) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik) i člana 9 Uputstva Sekretarijata za rad s pritvorenicima: pritužbe (u daljem tekstu: Uputstvo Sekretarijata o pritužbama),¹ donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dosadašnji tok postupka u vezi sa pitanjima hapšenja i pritvora Redžepa Seljimija (u daljem tekstu: g. Seljimi) detaljno je izložen u ranijim odlukama.²
2. Dana 1. decembra 2023, rešavajući zahtev Specijalizovanog tužilaštva (u daljem tekstu: tužilaštvo),³ panel je, polazeći od informacija koje mu je tužilaštvo dostavilo, uveo restriktivne mere za uslove pritvora g. Seljimija (u daljem tekstu: odluka F01977).⁴
3. Dana 7. decembra 2023. sekretarka je dostavila ažurirani podnesak o izvršenju odluke panela (u daljem tekstu: sekretarev ažurirani podnesak).⁵ Istog

¹ KSC-BD-11/Rev1, sekretar, *Registry Practice Direction on Detainees: Complaints* /Uputstvo Sekretarijata za rad s pritvorenicima: pritužbe/, 23. septembar 2020.

² V. npr. F00802, sudija za prethodni postupak, *Decision on Periodic Detention Review of Rexhep Selimi* /Odluka o periodičnom preispitivanju mere pritvora određene Redžepu Seljimiju/, 13. maj 2022, poverljivo, stavovi 1–12. Javna redigovana verzija te odluke (F00802/RED) izdata je 24. maja 2022.

³ F01933, specijalizovani tužilac, *Prosecution Urgent Request for Modification of Detention Conditions* /Hitni zahtev tužilaštva za izmenu uslova pritvora/, 17. novembar 2023, poverljivo, s prilogima 1–5, poverljivo.

⁴ F01977, pretresni panel, *Further Decision on the Prosecutor's Urgent Request for Modification of Detention Conditions for Hashim Thaci, Kadri Veseli, and Rexhep Selimi* /Dodatna odluka o hitnom zahtevu tužilaštva za izmenu uslova pritvora za Hašima Tačija, Kadrija Veseljija i Redžepa Seljimija/, 1. decembar 2023.

⁵ F01989, sekretar, *Registry Update on Implementation Pursuant to Trial Panel II's Further Decision on the Prosecution's Urgent Request for Modification Conditions* /Ažurirani podnesak Sekretarijata u skladu s

dana sekretarka je branioca g. Seljimija obavestila, između ostalog, o svom ažuriranom podnesku i odgovarajućim merama određenim u skladu s odlukom F01977 (u daljem tekstu: sekretarevo pismo).⁶

4. Dana 11. decembra 2023. Seljimijeva odbrana podnela je panelu zahtev za sudsko preispitivanje sekretarevog pisma (u daljem tekstu: prvi zahtev).⁷

5. Dana 20. decembra 2023. panel je Seljimijev prvi zahtev odbacio kao nepravilno podnet i preuranjen (u daljem tekstu: prva odluka).⁸

6. Dana 8. januara 2024. g. Seljimi podneo je sekretarki pritužbu u kojoj je zatražio da se ponovo razmotri način na koji je ona izvršila odluku F01977, izložen u sekretarevom ažuriranom podnesku i u sekretarevom pismu (u daljem tekstu: zahtev za ponovno razmatranje).⁹

7. Dana 22. januara 2024. sekretarka je donela odluku kojom je odbila Seljimijev zahtev za ponovno razmatranje (u daljem tekstu: pobijana odluka).¹⁰

dodatnom odlukom Pretresnog panela II o hitnom zahtevu tužilaštva za izmenu uslova pritvora/, 7. decembar 2023, s poverljivim prilogom 1 i poverljivim prilogima 2, 3 i 4.

⁶ F01989/A01, sekretar, *Annex 1 to Registry Update on Implementation Pursuant to Trial Panel II's Further Decision on the Prosecution's Urgent Request for Modification Conditions* /Prilog 1 uz ažurirani podnesak Sekretarijata u skladu s dodatnom odlukom Pretresnog panela II o hitnom zahtevu tužilaštva za izmenu uslova pritvora/, 7. decembar 2023, poverljivo.

⁷ F02002, specijalizovani branilac, *Urgent Selimi Defence Request to the Trial Panel for an Order to the Registrar Regarding Implementation of Decision F01977* /Hitni zahtev Seljimijeve odbrane pretresnom panelu za izdavanje naloga sekretaru o izvršenju odluke F01977/, 11. decembar 2023, poverljivo. Javna redigovana verzija (F02002/RED) zavedena je 14. decembra 2023.

⁸ F02028, pretresni panel, *Decision on Urgent Request for an Order to the Registrar Regarding Implementation of Decision F01977* /Odluka o hitnom zahtevu za izdavanje naloga sekretaru o izvršenju odluke F01977/, 20. decembar 2023.

⁹ F02160/A02, sekretar, *Annex 2 of Transmission of Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision on Request for Reconsideration* /Prilog 2 uz podnesak sa prosleđenim zahtevom Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke o zahtevu za ponovno razmatranje/, 1. mart 2024, poverljivo i *ex parte*.

¹⁰ F02160/A03, sekretar, *Annex 3 of Transmission of Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision on Request for Reconsideration* /Prilog 3 uz podnesak sa prosleđenim zahtevom Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke o zahtevu za ponovno razmatranje/, 1. mart 2024, poverljivo i *ex parte*. Sekretarka je g. Seljimiju 30. januara 2024. dostavila prevod pobijane odluke na albanski (v. F02160/A04, sekretar, *Annex 4 of Transmission of Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision on Request for Reconsideration* /Prilog 4 uz podnesak sa prosleđenim zahtevom

8. Dana 26. januara 2024. sekretarka je dostavila podnesak u kom je od panela zatražila smernice za izvršenje odluke F01977 s obzirom na to da su se tokom poseta očigledno prenosile poverljive informacije između g. Seljimija i drugih lica (u daljem tekstu: sekretarevo obaveštenje i zahtev).¹¹

9. Dana 9. februara 2024. panel je doneo odluku o sekretarevom obaveštenju i zahtevu (u daljem tekstu: odluka o sekretarevom obaveštenju i zahtevu).¹²

10. Dana 29. februara 2024. g Seljimi podneo je zahtev za sudsko preispitivanje pobijane odluke (u daljem tekstu: zahtev za sudsko preispitivanje).¹³

II. RELEVANTNI ZAKLJUČCI IZ POBIJANE ODLUKE

11. Sekretarka je u pobijanoj odluci odbila zahtev g. Seljimija da ponovo razmotri način na koji je primenila smernice panela iz odluke F01977.¹⁴ Analizirajući

Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke o zahtevu za ponovno razmatranje/, 1. mart 2024, poverljivo i *ex parte*).

¹¹ F02082, sekretar, *Registry Notification in Relation to Court-Ordered Protective Measures and Request for Guidance Pursuant to Decision F01977* /Sekretarevo obaveštenje o naloženim zaštitnim merama i zahtev za smernice u vezi s odlukom F01977/, 26. januar 2024, poverljivo, s poverljivim prilogima 1–10; v. takođe F02108, specijalizovani tužilac, *Prosecution Request Relating to Registry Filing F02092* /Zahtev tužilaštva po podnesku Sekretarijata F02092/, 7. februar 2024, poverljivo, s poverljivim prilogima 1 i 2; F02109, specijalizovani branilac, *Selimi Defence Response to "Registry Notification in Relation to Court-Ordered Protective Measures and Request for Guidance Pursuant to Decision F01977 with confidential Annexes 1-10"* F02082, dated 26 January 2024 /Odgovor Seljimijeve odbrane na sekretarevo obaveštenje o naloženim zaštitnim merama i zahtev za smernice u vezi s odlukom F01977, s poverljivim prilogima 1–10, F02082 od 26. januara 2024/, 7. februar 2024, poverljivo.

¹² F02115, pretresni panel, *Decision on Registry Notification in Relation to Court-Ordered Protective Measures and Request for Guidance Pursuant to Decision F01977* /Odluka o obaveštenju Sekretarijata o naloženim zaštitnim merama i zahtevu za smernice u vezi s odlukom F01977/, 9. februar 2024, poverljivo. Javna redigovana verzija te odluke (F02115/RED) izdata je istog dana.

¹³ F02160/A01, sekretar, *Annex 1 of Transmission of Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision on Request for Reconsideration* /Prilog 1 uz podnesak sa prosleđenim zahtevom Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke o zahtevu za ponovno razmatranje/, 1. mart 2024, poverljivo i *ex parte*. Sekretar je panelu 1. marta 2024. dostavio Seljimijev zahtev za sudsko preispitivanje (v. F02160, sekretar, *Transmission of Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision on Request for Reconsideration* /Podnesak sa prosleđenim zahtevom Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke o zahtevu za ponovno razmatranje/, 1. mart 2024, poverljivo i *ex parte*, s poverljivim i *ex parte* prilogima 1–5).

¹⁴ Pobijana odluka, stav 1.

Seljimijev zahtev za ponovno razmatranje sekretarka se rukovodila ovlašćenjima i diskrecionim pravima koja su sekretaru data Zakonom i Pravilnikom,¹⁵ smernicama koje je panel izneo u odluci F01977¹⁶ i diskrecionim pravom koje ima u sprovođenju mera iz odluke F01977.¹⁷

12. Obrazlažući pobijanu odluku sekretarka je konstatovala da su osporavani uslovi pritvora u datim okolnostima neophodni i opravdani, jer su zasnovani na temeljno sprovedenoj oceni sekretara i upravnika pritvorske jedinice o tome šta je potrebno da bi se odluka F01977 adekvatno izvršila a da se pri tom ne naruše red, bezbednost i prava svih pritvorenika.¹⁸ Sekretarka je zaključila da nije moguće sprovesti izmene koje je g. Seljimi zatražio i istovremeno u potpunosti izvršiti naloge panela, kao i obaveze koje sekretar ima na osnovu Zakona i Pravilnika.¹⁹

III. ARGUMENTI PODNOSIOCA ZAHTEVA

13. Seljimijeva odbrana tvrdi da je sekretarka zloupotrebila svoja diskreciona prava jer je posete i komunikaciju g. Seljimija ograničila na proizvoljan način.²⁰ Seljimijeva odbrana smatra da restrikcije nametnute g. Seljimiju za posete i komunikaciju nisu neophodne ni srazmerne.²¹ Konkretno, Seljimijeva odbrana u zahtevu za sudsko preispitivanje osporava tri aspekta pobijane odluke: (i) fleksibilnost u zakazivanju odobrene komunikacije sa članovima uže porodice,²²

¹⁵ Pobijana odluka, stavovi 8–11.

¹⁶ Pobijana odluka, stavovi 14–15.

¹⁷ Pobijana odluka, stav 16.

¹⁸ Pobijana odluka, stavovi 17–23.

¹⁹ Pobijana odluka, stav 23.

²⁰ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 4.

²¹ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 4.

²² Zahtev za sudsko preispitivanje, stavovi 6–15.

(ii) grupisanje svih komunikacija u period od deset dana²³ i (iii) ograničavanje nepriviligovanih poseta na po 40 minuta.²⁴

14. Seljimijeva odbrana traži da panel sekretarki naloži (i) da odobri g. Seljimiju telefonske razgovore sa suprugom i decom u vreme koje on odabere i bez prethodnog zakazivanja, (ii) da odobrene posete i komunikaciju zakazuje na nedeljnom nivou i da te posete rasporedi na ceo mesec, a ne samo na ograničen period od deset dana, i (iii) da produži trajanje nepriviligovanih poseta sa 40 minuta na dva sata po poseti.²⁵

IV. MERODAVNO PRAVO

15. Na osnovu člana 3(2) Zakona, Specijalizovana veća sude i rade u skladu s Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i međunarodnim pravom ljudskih prava, uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Evropska konvencija). Članom 8 Evropske konvencije štiti se pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.

16. U skladu s pravilima 56(6) i 116(4)(d), panel može da donese odluku o uslovima pritvora i pratećim pitanjima radi zaštite svedoka ili žrtava, poverljivih informacija ili integriteta postupka, i može da donese odluku o uvođenju potrebnih i srazmernih ograničenja u pogledu mogućnosti pritvorenika za komunikaciju kako bi zaštitio te interese.²⁶

17. Kao što je panel već napomenuo, postoji zakonska obaveza strana i učesnika u postupku da trećim licima ne prosleđuju poverljive dokumente ili informacije povezane s postupkom.²⁷ Konkretno, strani ili učesniku u postupku, uključujući i

²³ Zahtev za sudsko preispitivanje, stavovi 16–20.

²⁴ Zahtev za sudsko preispitivanje, stavovi 21–30.

²⁵ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 5.

²⁶ V. takođe odluku F01977, stav 23.

²⁷ V. pravilo 82(6); v. načelno F01226/A01, pretresni panel, *Annex 1 to Order on Conduct of Proceedings* /Prilog 1 uz nalog o vođenju postupka/, 25. januar 2023, stav 15; F00854, sudija za prethodni postupak, *Decision on Framework for Handling Confidential Information During Investigations and Contact Between a*

optuženog, zabranjeno je da bilo kom trećem licu saopšti identitet zaštićenog svedoka. To je dopušteno samo u izuzetnim okolnostima koje odredi sudija za prethodni postupak,²⁸ a čak ni tad strane i učesnici u postupku ne smeju da saopšte da neki zaštićeni svedok učestvuje u postupcima Specijalizovanih veća Kosova ili Specijalizovanog tužilaštva ili da saopštavaju informacije o karakteru tog učestvovanja.²⁹ Ta ograničenja važe u svim okolnostima, pa i u odnosu na optuženog koji je u pritvoru.

18. Član 23, zajedno sa članovima 40(2), 40(6)(d) i (f) Zakona, predviđa da je panel dužan da određuje neophodne i srazmerne mere kako bi se zaštitile žrtve i svedoci i garantovalo da poverljive informacije ne dospeju do neovlašćenih trećih lica.

19. Na osnovu članova 1(1) i 8(2) Uputstva Sekretarijata o pritužbama, sekretar može da izda inicijalnu pismenu odluku o uslovima u pritvoru, nadziranju i drugim ograničenjima poseta i komunikacije. Pritvorenik ima pravo da ospori inicijalnu sekretarevu pismenu odluku i da zatraži da je sekretar ponovo razmotri.³⁰ Član 9(1) Uputstva Sekretarijata o pritužbama predviđa da pritvorenik ima pravo da zahteva sudsko preispitivanje odluke kojom mu je sekretar odbio zahtev za ponovno razmatranje.³¹ U skladu s članom 9(6) Uputstva Sekretarijata o pritužbama, na takvu odluku panela nije dozvoljena žalba.³²

20. U skladu s članovima 34(12) i 41(9) Zakona, pravilu 23(7) Pravilnika i administrativnim uputstvima izdatim na osnovu njih, sekretar je ovlašćen da određuje mere koje su neophodne i srazmerne kako bi se garantovalo da poverljive informacije

Party or Participant and Witnesses of the Opposing Party or of a Participant /Okvirna odluka o postupanju s poverljivim informacijama tokom istraga i u kontaktima između strane ili učesnika u postupku i svedokâ suprotne strane ili učesnika u postupku/ (u daljem tekstu: okvirna odluka o postupanju s poverljivim informacijama), 24. jun 2022, stav 212(I)(a).

²⁸ Okvirna odluka o postupanju s poverljivim informacijama, stav 212(I)(e).

²⁹ Okvirna odluka o postupanju s poverljivim informacijama, stav 212(I)(f).

³⁰ Uputstvo Sekretarijata o pritužbama, član 8(2).

³¹ Uputstvo Sekretarijata o pritužbama, član 9(1).

³² Uputstvo Sekretarijata o pritužbama, član 9(6).

kojima raspolažu pritvorenici i pripadnici timova odbrane prisutni u pritvorskoj jedinici, uključujući informacije o identitetu zaštićenih svedoka, ne budu otkrivene neovlašćenim trećim licima tokom njihove posete pritvorskoj jedinici.³³

V. NADLEŽNOST PANELA DA PREISPITUJE SEKRETAREVU ODLUKU

21. Panel je u jednoj nedavnoj odluci razmatrao pitanje svoje nadležnosti za preispitivanje sekretarevih odluka u ovom kontekstu.³⁴ Za upravljanje pritvorskim objektom prevashodno je nadležan sekretar.³⁵ U okviru dužnosti koje se tiču upravljanja tim objektom, sekretar usvaja Pravilnik o pritvoru i utvrđuje postupak za rešavanje pritužbi vezanih za pitanja pritvora.³⁶ U skladu sa navedenim nadležnostima, sekretarka je usvojila Pravilnik o pritvoru i Uputstvo Sekretarijata o pritužbama.³⁷ Osim toga, utvrdila je i proceduru kojom zatvorenici mogu da osporavaju odluke sekretara o uslovima pritvora.³⁸

22. Rad sekretara u vezi sa upravljanjem pritvorskim objektom podleže nadzoru panela. Pretresni panel dužan je da obezbedi zaštitu poverljivih informacija,³⁹ kao i

³³ V. takođe KSC-BD-09/Rev1, sekretar, Pravilnik o poseti i komunikacijama, 23. septembar 2020, članovi 4(2) i 7; KSC-BD-08-Rev1, sekretar, Uputstvo Sekretarijata za rad: Pravilnik o pritvoru (u daljem tekstu: Pravilnik o pritvoru), 23. septembar 2020, pravila 1(3), 4 i 63; KSC-BD-33/Annex A, sekretar, *Annex A to Detention Management Unit Instruction: Visiting Procedures for Family Members and Other Personal Visitors* /Prilog A uz Instrukcije Uprave pritvorske jedinice: procedura za posete članova porodice i druge privatne posete/ (u daljem tekstu: prilog A uz Pravilnik o posetama), 23. septembar 2020, član 6.

³⁴ V. F02155, pretresni panel, *Decision on Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision of 29 January 2024* /Odluka o zahtevu Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke od 29. januara 2024/ (u daljem tekstu: prva odluka o sudskom preispitivanju sekretarevih odluka), 27. februar 2024, poverljivo i *ex parte*, stavovi 18–20. Javna redigovana verzija (F02155/RED) zavedena je istog dana.

³⁵ Zakon, član 41(7); pravilo 23(7).

³⁶ Zakon, član 41(9); pravilo 23(7).

³⁷ V. takođe Pravilnik o pritvoru, pravilo 63 (gde se napominje da su dalja sekretareva uputstva za rad sastavni deo Pravilnika o pritvoru).

³⁸ Uputstvo Sekretarijata o pritužbama, član 9.

³⁹ Zakon, član 40(d).

zaštitu žrtava i svedoka.⁴⁰ Osim toga, panel je dužan i da garantuje efikasnu zaštitu osnovnih prava optuženih, pa tako i prava koja su povezana s pritvorom. Kako je to utvrđeno Pravilnikom, panel može, postupajući po zahtevu ili *proprio motu*, da donese odluku o uslovima pritvora i pratećim pitanjima radi zaštite svedoka ili žrtava, poverljivih informacija ili integriteta postupka, uključujući i odluku o uvođenju potrebnih i srazmernih ograničenja u pogledu mogućnosti pritvorenika za komunikaciju.⁴¹ Specijalizovana veća sprovode i sudijski nadzor nad pitanjima povezanim s pritvorom i pritvorskim objektom.⁴² Panel je u odluci F01977 izričito ukazao na važeće procedure za podnošenje pritužbi, iznete u Uputstvu Sekretarijata o pritužbama, a one važe i za pritužbe kojima se od panela traži sudsko preispitivanje sekretarevih odluka.⁴³

23. Gospodin Seljimi sada traži sudsko preispitivanje sekretareve odluke o ponovnom razmatranju (dakle, preispitivanje pobijane odluke) donete na osnovu člana 8(2) Uputstva Sekretarijata o pritužbama.⁴⁴ Polazeći od izloženog, panel se uverio da je nadležan da preispita sekretarevu odluku, kako to zahteva g. Seljimi.

VI. DISKUSIJA

24. Panel rešava po zahtevu za preispitivanje sekretareve odluke da odbije ponovno razmatranje tri uslova koja je odredila za Seljimijeve posete i komunikaciju, i to (i) odluku da Seljimijeve telefonske razgovore ograniči na jedan razgovor dnevno u danima kad se održava suđenje i dva razgovora dnevno u danima kad se suđenje ne održava, a da se telefonski pozivi zakazuju mesec dana unapred,⁴⁵ (ii) odluku da se privatne i neprivilegovane posete g. Seljimiju odigraju

⁴⁰ Zakon, član 40(f).

⁴¹ Pravilnik 56(6), 116(4)(d).

⁴² Zakon, član 41(7); Pravilnik 23(7).

⁴³ Odluka F01977, stav 69 (gde se upućuje na Uputstvo Sekretarijata o pritužbama, član 9).

⁴⁴ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 1.

⁴⁵ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 8.

u okviru desetodnevnog perioda u mesecu⁴⁶ i (iii) odluku da trajanje neprivilegovanih poseta ograniči na po 40 minuta.⁴⁷

A. KRITERIJUMI PREISPITIVANJA

25. Panel je u jednoj nedavnoj odluci utvrdio kriterijume preispitivanja relevantne za ocenjivanje jedne sekretareve odluke o uslovima pritvora.⁴⁸ Za preispitivanje takvih odluka panel razmatra četiri pitanja:

- (a) da li je sekretar postupao u okviru svojih zakonskih ovlašćenja?
- (b) da li je sekretar uzeo u obzir sve relevantne činjenice, da li je valjano ocenio relevantne činjenice ili je uzeo u obzir i irelevantne činjenice i okolnosti?
- (c) da li je sekretar prekršio osnovne principe procesne pravičnosti i prirodne pravde, uključujući i prava drugih optuženih?
- (d) da li je sekretar doneo neosnovan zaključak iako nije pogrešio u oceni tri gorenavedenih pitanja?⁴⁹

26. Panel smatra da ti kriterijumi preispitivanja adekvatno štite i garantuju osnovna prava i slobode optuženih, ali istovremeno i pravičnost postupka.⁵⁰

B. DA LI JE SEKRETAR POSTUPAO U OKVIRU SVOJIH OVLAŠĆENJA?

27. Kao što je već rečeno, Sekretarijat je ovlašćen da usvoji neophodne i srazmerne mere kako bi garantovao da poverljive informacije kojima raspolažu pritvorenici, uključujući informacije o identitetu zaštićenih svedoka, ne budu otkrivene neovlašćenim trećim licima.⁵¹

⁴⁶ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 16.

⁴⁷ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 22.

⁴⁸ V. prva odluka o sudskom preispitivanju sekretarevih odluka, stavovi 25–28.

⁴⁹ Prva odluka o sudskom preispitivanju sekretarevih odluka, stav 28.

⁵⁰ V. Zakon, članovi 2, 41(8); prva odluka o sudskom preispitivanju sekretarevih odluka, stav 28.

⁵¹ V. Pravilnik o poseti i komunikacijama, članovi 4(2) i 7; Pravilnik o pritvoru, pravila 1(3), 4 i 63; prilog A uz Pravilnik o posetama, član 6.

28. U odluci F01977 panel je naložio Sekretarijatu da aktivno nadzire audio komunikaciju kad god sekretar, na osnovu svojih diskrecionih prava, konstatuje da je to neophodno kako bi se garantovao integritet postupka, zaštitile poverljive informacije i/ili garantovalo da g. Seljimi ili lica koja su u kontaktu s njim poštuju mere određene tom odlukom.⁵²

29. Osim toga, panel je napomenuo da je „na sekretara preneo široka diskreciona prava da [odluku F01977] konkretizuje i izvrši u skladu s uslovima iz odluke, pravima optuženog i praktičnim faktorima bitnim za efikasno izvršenje odluke.”⁵³ Konkretno, panel je potvrdio da sekretar ima diskreciono pravo da „ograniči broj [...] poseta ili da ograniči njihovo trajanje”⁵⁴ i da „ograniči broj poziva, video-poziva i/ili njihovo trajanje”⁵⁵ kako bi garantovao efikasno nadziranje. To se diskreciono pravo, primetio je panel, odnosi i na privatne posete i privatnu komunikaciju pritvorenika, mada zbog interesa koji bi takvim posetama i komunikacijom mogli biti ugroženi sekretar svoja diskreciona prava treba da koristi naročito obazrivo.⁵⁶

30. U skladu sa Zakonom, Pravilnikom i odlukama ovog panela, sekretar je ovlašćen da ograničava telefonske razgovore g. Seljimija i da ograničava njegove posete i komunikaciju, na primer, u pogledu termina, učestalosti i trajanja. Zato panel zaključuje da je sekretarka postupala u okviru svojih zakonskih ovlašćenja kad je odredila uslove koje g. Seljimi sad osporava.

C. DA LI JE SEKRETAR UZEO U OBZIR ODGOVARAJUĆE ČINJENIČNE OKOLNOSTI, DA LI UZEO U OBZIR IRELEVANTNE FAKTORE I/ILI JE ODREĐENIM FAKTORIMA PRIDAO NEOSNOVAN ZNAČAJ?

⁵² Odluka F01977, stav 66.

⁵³ Prva odluka, stav 19.

⁵⁴ Odluka F01977, stav 57.

⁵⁵ Odluka F01977, stav 67.

⁵⁶ Odluka F01977, stav 57.

31. Sekretarka je u pobijanoj odluci navela posebne faktore i okolnosti koje je razmatrala kad je primenjivala uslove koje g. Seljimi osporava.⁵⁷ U njih spadaju:

(i) sistem prema kom sekretar, kako je to naloženo [odlukom F01977], odobrava neprivilegovane posete i telefonske razgovore, (ii) efikasno upravljanje postojećim sredstvima i resursima u cilju izvršenja konkretnih mera i ograničenja utvrđenih [odlukom F01977], (iii) dnevni raspored pritvorskog objekta, uključujući raspored rada u sudnici, raspored i aktivnosti drugih pritvorenika, raspored privilegovanih poseta i eventualnih zakazanih lekarskih pregleda, (iv) prioritetna potreba da se zaštite prava svih pritvorenika, uključujući i uslov da *svi* pritvorenici imaju odgovarajuće uslove da održavaju lične kontakte i adekvatne mogućnosti za posete i kontakt sa braniocima, i (v) očuvanje reda i bezbednosti u pritvorskom objektu u celini.⁵⁸

32. Sekretarka je detaljno navela složene i zahtevne korake i pripreme koje je morala da preduzme da bi izvršila mere za posete i komunikaciju naložene odlukom F01977 koje g. Seljimi sad osporava.⁵⁹ U to spada, na primer, obavljanje redovnih aktivnosti uprkos ograničenim sredstvima i resursima Uprave pritvorske jedinice,⁶⁰ pregledanje i praćenje dokumentacije, zakazivanje konsultacija,⁶¹ usklađivanje rasporeda pritvorenika i rasporeda suda,⁶² rad u okviru tehničkih mogućnosti sistema firme „Telio“,⁶³ onemogućavanje kontakata između pojedinih posetilaca,⁶⁴ preusmeravanje resursa u skladu sa sve većim brojem lica pritvorenih u pritvorskom objektu⁶⁵ i ograničen broj prevodilaca.⁶⁶ Svi

⁵⁷ Pobijana odluka, stav 19.

⁵⁸ Pobijana odluka, stav 19 (gde se upućuje na Pravilnik o poseti i komunikacijama, član 6(2), koji glasi: „Uz uvažavanje uobičajenih i razumnih uslova pritvora, upravnik pritvorske jedinice može da uvede razumna ograničenja poseta i komunikacije, uključujući ograničenja u pogledu termina, učestalosti i trajanja, u zavisnosti od dnevnog rasporeda u pritvorskom objektu i raspoloživosti osoblja i prostora, odnosno opreme“).

⁵⁹ V. pobijanu odluku, stavovi 20–21, 27–28, 39–40, 45, 48; v. načelno sekretarev ažurirani podnesak.

⁶⁰ Pobijana odluka, stav 18.

⁶¹ Pobijana odluka, stavovi 20, 39.

⁶² Pobijana odluka, stavovi 19, 21, 55.

⁶³ Pobijana odluka, stav 27.

⁶⁴ Pobijana odluka, stavovi 32–33.

⁶⁵ Pobijana odluka, stav 34.

⁶⁶ Pobijana odluka, stavovi 37, 45.

se ti faktori moraju imati u vidu uz istovremeno garantovanje prava svih pritvorenika i bezbednosti u samom pritvorskom objektu.

33. Panel napominje da se posete pritvorenicima i komunikacija s njima mogu ograničiti, „kad je to neophodno i srazmerno, da bi se zaštitila prava i bezbednost drugih, a posebno prava i bezbednost žrtava i svedoka”.⁶⁷ Što se tiče neophodnosti, panel je već zaključio da su uslovi pritvora pre donošenja odluke F01977 bili nedovoljno strogi da bi se umanjila opasnost da će g. Seljimi, na primer, preduzeti radnje koje bi mogle ometati postupak i/ili ugroziti bezbednost svedokâ.⁶⁸ Polazeći od toga, panel je sekretarki naložio da za posete i komunikaciju optuženih odredi dodatna ograničenja.⁶⁹ Opasnosti koje proističu iz postupaka g. Seljimija, nalozi ovog panela za određivanje dodatnih ograničenja i postojeće dužnosti koje sekretar ima na osnovu Zakona i Pravilnika predstavljaju valjan osnov za određivanje pomenutih mera.

34. Što se tiče Seljimijevog prigovora da se pobijanom odlukom umanjuje „fleksibilnost” zakazivanja odobrenih kontakata sa članovima uže porodice, panel konstatuje da nema naznaka za to da sekretarka svoje dužnosti, naročito one koje se tiču nadzora, može da obavlja „fleksibilnije”, kako to traži Seljimijeva odbrana, ili za to da je sekretarka proizvoljno odbila da usvoji takav sistem. To što g. Seljimi zbog tehničkih problema nije mogao da iskoristi 15 minuta koji su mu odobreni jeste peh, ali ne ukazuje ni na kakvu proizvoljnost.

35. Međutim, imajući u vidu da se takvi tehnički problemi mogu odraziti na zaštitu prava optuženih, panel se kod sekretarke raspitao o mogućnostima da se razgovori koji su otkazani zbog tehničkih problema ili razgovori koji su iz tih razloga skraćeni ne uračunaju u vreme odobreno za razgovore ili da se ponovo

⁶⁷ Odluka F01977, stav 30.

⁶⁸ Odluka F01977, stav 41.

⁶⁹ Odluka F01977, stavovi 51–53, 55–60, 62–78, 84(c).

zakažu.⁷⁰ Sekretarka je naglasila da se to retko događa. Seljimijeva odbrana naročito se žali na telefonski poziv koji nije mogao da se obavi a bio je zakazan za 25. decembar 2023.⁷¹ Posle toga g. Seljimi samo još jednom prilikom nije uspeo da uspostavi telefonsku vezu.⁷² U skladu s procedurom koju je sekretar utvrdio, zatvorski službenik će, ukoliko dođe do tehničkih problema, pokušati da ponovo uspostavi vezu u odobrenom terminu.⁷³ Međutim, problemi na vezi ili tehnički problemi mogu da dovedu i do skraćanja ili prekida razgovora.⁷⁴ S obzirom da je potrebno da se zatvorski službenik, koji tokom smene ima puno obaveza, angažuje da ponovo uspostavi vezu, i budući da su sredstva i resursi Uprave pritvorske jedinice ograničeni, sekretar ne može ponovo da zakazuje razgovore koji nisu obavljeni zbog tehničkih problema.⁷⁵ Panel zaključuje da su sekretarkina odluka i postojeće procedure u skladu sa dužnostima sekretara i da se njima efikasno garantuje zaštita osnovnih prava optuženih. Međutim, panel smatra da sekretarka, s obzirom na važnost kontakata s porodicom, treba da se potruži da, u meri u kojoj je to moguće, ponovo zakaže razgovor ili da odobri još jednu mogućnost za razgovor optuženom čiji je razgovor sa članom uže porodice (naročito ženom i decom) prekinut ili skraćen iz tehničkih razloga.

36. Što se tiče primedbe Seljimijeve odbrane da su svi termini za komunikaciju grupisani u period od deset dana, panel napominje da optuženi priznaje da je to ograničenje uslovljeno rasporedom suđenja, ali da ne prihvata praktične posledice koje iz toga proističu, na primer, pitanja resursa. Seljimijeva odbrana govori samo

⁷⁰ V. CRSPD448 20240305, imejl Pretresnog panela II Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

⁷¹ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

⁷² V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

⁷³ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160 (gde se citira sekretarevo pismo, str. 8).

⁷⁴ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160 (gde se citira sekretarevo pismo, str. 8).

⁷⁵ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

o potrebi za „kontinuiranim“ kontaktima. Ta tvrdnja je neosnovana. Panel podseća na to da ne postoji pravo na to da se posete i kontakti pravilno rasporede u nekom periodu. Osim toga, prema sadašnjem rasporedu g. Seljimi ima mogućnost da redovno stupa u kontakt s porodicom, bez dužih pauza između dva kontakta. Panel podseća da su mere predostrožnosti na koje se g. Seljimi žali postale neophodne upravo zbog njegovih sopstvenih postupaka i da je cilj tih mera da spreče ponavljanje takvih postupaka.

37. I na kraju, što se tiče primedbe Seljimijeve odbrane o ograničenju neprivilegovanih poseta na 40 minuta, koje je uvedeno pobijanom odlukom, panel smatra da ta mera nije proizvoljna, budući da je sekretarka ustanovila režim kojim se pritvorenicima omogućavaju neprivilegovane posete u ukupnom trajanju od 200 minuta (tj. 3 sata i 20 minuta) mesečno. To što optuženi možda želi više nije razlog za preispitivanje odluke. Ograničenja koja je sekretarka odredila uslovljena su potrebom da se posete nadziru i mogućnostima same sekretarke, koja mora da vrši nadzor poseta trojice pritvorenika, u ukupnom trajanju od deset sati mesečno.⁷⁶ To što bi se posete mogle odvijati i u drugo doba dana ne ukazuje na neosnovanost ili proizvoljnost sekretarkine odluke. Pritvorski objekat nije centar za posetioce, a mere koje u njemu važe treba „efikasno“ da spreče nedozvoljene postupke g. Seljimija (tj. neovlašćeno prenošenje trećim licima osetljivih, poverljivih informacija). Takve mere moraju biti i adekvatne interesima koji se njima štite i garantuju.

38. Gospodin Seljimi smatra neopravdanim da se posete za lica koja prevaljuju dug put ograničavaju na 40 minuta.⁷⁷ Sekretarka napominje da takvi posetioци imaju pravo na uzastopne dnevne posete u trajanju od 40 minuta u okviru perioda od deset dana,⁷⁸ te da tako u periodu od nekoliko dana posetioци koji dolaze

⁷⁶ V. pobijanu odluku, stav 47, o drugim faktorima.

⁷⁷ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 25.

⁷⁸ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

izdaleka mogu da provedu duže vreme s pritvorenikom. Sekretarka napominje i da je tehnički neizvodljivo organizovati uzastopne četrdesetominutne posete jednog istog posetioca zato što aktivno nadziranje zahteva da prevodilac dobije pauzu najmanje na svakih 40 minuta.⁷⁹ Za duže posete Uprava pritvorske jedinice nema odgovarajuća sredstva ni resurse.⁸⁰

39. Zato panel konstatuje da uslovi koje je sekretarka odredila, a koje g. Seljimi sad osporava, nisu proizvoljni.⁸¹ Po njima se vidi da je sekretarka svesna činjeničnih i pravnih okolnosti sa kojima mora da se nosi, i da je te okolnosti razmotrila, uključujući konkretne potrebe i ograničenja koja se tiču vršenja sekretarevih dužnosti predviđenih Zakonom i Pravilnikom, prava optuženih i naloge koje je panel sekretarki izdao u odluci F01977. Ipak, panel će uputiti sekretarku da razmotri mogućnost da optuženom odobri dve uzastopne posete u trajanju od po 40 minuta s pauzom između njih, tokom koje će osoblje Uprave pritvorske jedinice moći da se odmori. Ukoliko je praktično izvodljivo, takav aranžman umanjio bi nepotrebne teškoće i troškove.

40. Što se tiče srazmernosti, panel smatra da najpre treba oceniti da li je ograničenje koje se nameće pritvoreniku srazmerno legitimnom cilju koji se želi postići.⁸² Panel konstatuje da sekretarka u datim okolnostima nije odredila neopravdano restriktivne mere. Na njenu procenu utiče čitav niz faktora, na primer, (i) dužnost sekretara da postupa u skladu sa Zakonom, Pravilnikom i nalogima panela, (ii) neophodnost da se rad odvija bez prekida uprkos ograničenim sredstvima i resursima, (iii) usklađivanje dnevnih rasporeda, na primer, rasporeda sudnice i rasporeda koji imaju optuženi, (iv) garantovanje

⁷⁹ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

⁸⁰ V. CRSPD448 20240313_1558, sekretarev imejl Službi za organizaciju rada u sudnici u vezi s dokumentom F02160.

⁸¹ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 4.

⁸² V. odluka F01977, stav 46 (gde se upućuje na ECtHR, *Khoroshenko v. Russia* [GC], no. 41418/04, Judgment (u daljem tekstu: *Khoroshenko v. Russia*), 30. jun 2015, stav 118).

prava svih pritvorenika i (v) bezbednosna pitanja. S obzirom na sve to, sekretarka je zaključila da izmene koje traži g. Seljimi ne može da odobri a da pri tom ipak ispuni svoje dužnosti.⁸³ Kako se to vidi iz izloženih pojedinosti, sekretar je osoba najpozvanija da oceni da li se uslovi pritvora mogu izmeniti a da se time ipak ne ugrozi vršenje drugih dužnosti sekretara.⁸⁴ Sekretarkin zaključak da su ograničenja određena g. Seljimiju srazmerna legitimnim ciljevima koji se moraju imati u vidu jeste opravdan.

41. Panel zaključuje da je sekretarka razmotrila relevantne faktore i da im je pridala odgovarajući značaj. Zato panel smatra da nema osnova za zaključak da je sekretarka pogrešno ocenila relevantne činjenice i okolnosti ili da je razmatrala irelevantna pitanja pri donošenju odluke o osporavanim merama, odnosno da je pogrešila ili zloupotrebila svoja diskreciona prava pri ocenjivanju neophodnosti i/ili srazmernosti tih mera.

E. DA LI JE SEKRETAR PREKRŠIO OSNOVNE PRINCIPE PROCESNE PRAVIČNOSTI I PRIRODNE PRAVDE, ILI PRAVA OPTUŽENOG?

42. Seljimijeva odbrana tvrdi da su ograničavanjem telefonskih poziva g. Seljimija na jedan razgovor dnevno u danima kad se održava suđenje i dva razgovora dnevno drugim danima, te uslovom da se ti razgovori zakažu mesec dana unapred, prekršena njegova prava i da je to suprotno zaključcima Evropskog suda za ljudska prava.⁸⁵ Osim toga, g. Seljimi tvrdi da se uslovom da se sve privatne i neprivilegovane posete i pozivi preko aplikacije Zoom održe u periodu od deset dana svakog meseca nesrazmerno ograničava kontinuitet njegovih kontakata sa spoljnim svetom.⁸⁶

⁸³ Pobijana odluka, stav 23.

⁸⁴ V. pobijanu odluku, stavovi 20–21, 27–28, 39–40, 45, 48; v. načelno sekretarev ažurirani podnesak.

⁸⁵ V. zahtev za sudsko preispitivanje, stavovi 13–15.

⁸⁶ Zahtev za sudsko preispitivanje, stav 17.

Seljimijeva odbrana tvrdi da je ograničavanje nepriviligovanih poseta na 40 minuta nepravilno.⁸⁷

43. Seljimijeva odbrana poziva se na predmete *Deltuva v. Lithuania*⁸⁸ i *Nusret Kaya and Others v. Turkey*⁸⁹ kako bi potkrepila svoje tvrdnje.⁹⁰ Panel smatra da je pozivanje na te predmete pogrešno jer se oba ta predmeta razlikuju od ovog. U predmetu *Deltuva v. Lithuania* dete pritvorenog lica moglo je da posećuje oca jednom u devet meseci, a mesecima čak nije moglo da utvrdi ni da li mu je otac još u životu.⁹¹ Gospodin Seljimi pak može da prima posete članova porodice svakog meseca i u redovnom je telefonskom kontaktu s njima. Panel smatra da ograničenja određena g. Seljimiju ne onemogućavaju i ne ograničavaju kontakte između deteta i roditelja onako kako je to bilo slučaj u predmetu *Deltuva v. Lithuania*. Osim toga, Evropski sud za ljudska prava priznao je da u određenim okolnostima takva ograničenja mogu biti opravdana čak i ako se njima zadire u odnos između deteta i roditelja.⁹² Taj sud je svoj zaključak da zatvorenikova prava jesu prekršena zasnovao na tome što vlasti nisu valjano obrazložile svoje mere.⁹³ U ovom slučaju, međutim, sekretarka je detaljno izložila praktične okolnosti i ograničenja zbog kojih ne može da odobri zahteve g. Seljimija.⁹⁴ Osim toga, i za razliku od predmeta *Deltuva*, ograničenja Seljimijevih prava na posete posledica su postupaka koji se direktno mogu pripisati njemu samom a koji su ugrozili bezbednost i dobrobit ljudi na koje su se odnosile informacije koje je g. Seljimi preneo

⁸⁷ V. zahtev za sudske preispitivanje, stavovi 21–30.

⁸⁸ ECtHR, *Deltuva v. Lithuania*, no. 38144/20, Judgment (dalje u tekstu: *Deltuva v. Lithuania*), 21. mart 2023, stav 47.

⁸⁹ ECtHR, *Nusret Kaya and Others v. Turkey*, nos. 43750/06, 43752/06, 32054/08 et al., Judgment (dalje u tekstu: *Nusret Kaya and Others v. Turkey*), 22. april 2014, stavovi 30–62.

⁹⁰ Zahtev za sudske preispitivanje, stavovi 13–14.

⁹¹ *Deltuva v. Lithuania*, stav 9.

⁹² *Deltuva v. Lithuania*, stav 44 (gde se upućuje na *Enea v. Italy* [GC], no. 4912/01, Judgment, 17. septembar 2009, stav 126).

⁹³ *Deltuva v. Lithuania*, stav 44.

⁹⁴ V. pobijanju odluku, stavovi 20–21, 27–28, 39–40, 45, 48; v. načelno sekretarev ažurirani podnesak.

neovlašćenim licima. Na osnovu navedenog, ova dva predmeta ne mogu se porediti, a odluka u predmetu *Deltuva* ne ide u prilog Selimijevim navodima.

44. U predmetu *Nusret Kaya and Others v. Turkey* Evropski sud za ljudska prava je zaključio da su uslovom da zatvorenici telefonske razgovore moraju da vode na turskom, a ne na kurdsom jeziku prekršena prava zatvorenika.⁹⁵ Taj je uslov, naime, predstavljao realnu prepreku u razgovorima sa članovima porodice zato što su zatvorenici i/ili članovi porodice govorili samo kurdski, a nadležne vlasti nisu obezbedile prevodioca.⁹⁶ U ovom slučaju pak g. Seljimija ništa ne sprečava da na sopstvenom jeziku vodi iscrpne razgovore sa članovima svoje porodice. U predmetu *Nusret Kaya and Others v. Turkey* Evropski sud za ljudska prava je napomenuo da bi se nametnuti uslovi mogli opravdati konkretnim bezbednosnim razlozima, ali da nadležne vlasti nisu iznele opravdan osnov za zaključak da je takvo ograničenje neophodno.⁹⁷ Kao što je već rečeno, u ovom slučaju situacija je drugačija.⁹⁸

45. Panel ponavlja da optuženi, kao pritvoreno lice, uživa određena osnovna prava, na primer, pravo na kontakt s porodicom. Međutim, to pravo ne podrazumeva i da on može da vidi članove porodice i s njima kontaktira kad god želi ili kad god mu to odgovara. Panel naglašava i da su ograničenja na koja se Seljimijeva odbrana žali uvedena zbog nedozvoljenih postupaka koji se pripisuju samom g. Seljimiju i usvojena su da bi se sprečilo ponavljanje takvih postupaka i zaštitila prava i interesi lica koja su njima bila ugrožena.

46. Kao i u ranijim prilikama, panel i ovde konstatuje da su Pravilnikom Sekretarijata o pritvoru predviđene mnogo šire garancije od onih koje spadaju u osnovna prava pritvorenika.⁹⁹ To, na primer, važi za privatne posete i komunikaciju s

⁹⁵ *Nusret Kaya and Others v. Turkey*, stavovi 61–62.

⁹⁶ *Nusret Kaya and Others v. Turkey*, stavovi 35, 59.

⁹⁷ *Nusret Kaya and Others v. Turkey*, stav 59.

⁹⁸ V. gore, fusnota 83. V. takođe pobijanju odluku, stavovi 20–21, 27–28, 39–40, 45, 48; v. načelno sekretarev ažurirani podnesak.

⁹⁹ Odluka F01977, stav 30; prva odluka o sudskom preispitivanju sekretarevih odluka, stav 41.

bliskim srođnicima. Osim toga, panel podseća da mere kojima se ograničavaju ili kontrolišu pritvorenikovi kontakti sa spoljnim svetom nisu same po sebi nespojive s efikasnom zaštitom osnovnih pritvorenikovih ljudskih prava, na primer, prava zaštićenih članom 8 Evropske konvencije.¹⁰⁰ Tako se članom 8 Evropske konvencije ne garantuje pravo na telefonske razgovore, a u pritvorskim objektima u kojima se telefonski razgovori rutinski odobravaju to se legitimno može ograničiti a da se ne prekrše pritvorenikova prava.¹⁰¹ Ograničenja koja zadiru u pritvorenikova prava na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske mogu biti opravdana ako su „u skladu sa zakonom“, ako se njima ostvaruje jedan ili više legitimnih ciljeva navedenih u članu 8(2) Evropske konvencije i ako je to u datim okolnostima neophodno i srazmerno.¹⁰²

47. Panel skreće pažnju na sekretarkinu tvrdnju da je u razmatranju Seljimijevih zahteva vodila računa o „prevashodnoj potrebi da se zaštite prava svih pritvorenika“. ¹⁰³ To pokazuje da je sekretarka svesna toga da se efikasna zaštita prava optuženih mora garantovati bez obzira na druge faktore koji utiču na krajnji zaključak koji će doneti, a taj zaključak je, kako panel smatra, u skladu s načinom na koji je sekretarka pomenute faktore vrednovala u ovoj stvari. Kao što je već rečeno, sekretarka je dovoljno jasno pokazala da je komunikaciju g. Seljimija ograničila u interesu legitimnih ciljeva, kao i da su takva ograničenja u datim okolnostima neophodna i srazmerna.¹⁰⁴ Panel zaključuje da je sekretarka postupala u interesima efikasne zaštite prava g. Seljimija i da nije prekršila osnovne principe prirodnog prava i procesne pravičnosti.

F. DA LI JE SEKRETAREV ZAKLJUČAK NEOSNOVAN U NEKOM DRUGOM SMISLU?

¹⁰⁰ V. odluku F01977, stav 45 (gde se upućuje na *Khoroshenko v. Russia* [GC], stav 123; ECtHR, *Piechowicz v. Poland*, no. 20071/07, Judgment, 17. april 2012, stav 212.

¹⁰¹ V. npr. ECtHR, *A.B. v. The Netherlands*, no. 37328/97, Judgment, 29. januar 2002, stavovi 92–93.

¹⁰² V. odluku F01977, stav 46 (gde se navode nacionalna bezbednost, javna bezbednost, ekonomska dobrobit zemlje, sprečavanje nereda ili kriminala, zaštita zdravlja ili morala, ili zaštita prava i sloboda drugih (član 8(2) Evropske konvencije)).

¹⁰³ Pobijana odluka, stav 19 (kurziv dodat).

¹⁰⁴ V. gore, stavovi 39–41.

48. Sekretarka je utvrdila da su osporavane mere u datim okolnostima neophodne i srazmerne¹⁰⁵ i da nije u poziciji da odobri izmene koje je g. Seljimi zatražio a da pri tom u potpunosti izvrši naloge panela i ispuni obaveze koje ima prema Zakonu i Pravilniku.¹⁰⁶ Panel je već konstatovao da je sekretarka postupala u okviru svojih ovlašćenja, da je valjano razmotrila relevantne činjenične okolnosti i da nije prekršila prava g. Seljimija. Dalje, panel konstatuje da mere iz pobijane odluke koje se ovde osporavaju, naime, da se (i) telefonski razgovori g. Seljimija ograničavaju na jedan razgovor dnevno u danima kad se održava suđenje i dva razgovora dnevno u danima kad se suđenje ne održava, uz uslov da se telefonski pozivi zakazuju mesec dana unapred,¹⁰⁷ (ii) sve privatne i nepriviligovane posete g. Seljimiju odvijaju u okviru desetodnevnog perioda svakog meseca¹⁰⁸ i (iii) trajanje nepriviligovanih poseta ograničava na 40 minuta¹⁰⁹ u datim okolnostima nisu neosnovane.

G. ZAKLJUČAK

49. Iako g. Seljimi tvrdi da su osporavani uslovi utvrđeni proizvoljno, panel je, preispitavši okolnosti i obaveze koje sekretarka mora da izvrši i uzme u obzir u odlučivanju, došao do drugačijeg zaključka. Panel konstatuje da je opravdan sekretarkin zaključak da su izmene koje g. Seljimi traži nespojive sa njenom obavezom da sprovede sve naloge panela i izvrši svoje dužnosti predviđene Zakonom i Pravilnikom.¹¹⁰

50. Panel zaključuje da je u implementaciji osporavanih uslova pritvora sekretarka postupala u skladu s ovlašćenjima i pravima koja ima na osnovu Zakona, Pravilnika i odluka ovog panela. Osim toga, panel je utvrdio da sekretarka nije zloupotrebila svoja diskreciona prava u ovoj stvari, da je mera koju je odredila neophodna i srazmerna i

¹⁰⁵ Pobijana odluka, stav 58.

¹⁰⁶ Pobijana odluka, stav 23.

¹⁰⁷ Pobijana odluka, stav 29.

¹⁰⁸ Pobijana odluka, stav 43.

¹⁰⁹ Pobijana odluka, stav 49.

¹¹⁰ Pobijana odluka, stav 23.

da je u skladu s načelom efikasne zaštite prava relevantnih lica, te da njome nisu prekršeni osnovni principi prirodne pravde i procesne pravičnosti. Osim toga, ti zaključci nisu ni u jednom drugom smislu neosnovani.

51. I na kraju, imajući u vidu koliko je za optužene važan kontakt sa članovima uže porodice, naročito s decom, panel će osporavane mere redovno preispitivati kako bi utvrdio da li, s obzirom na sve relevantne okolnosti, optuženima treba dopustiti šire mogućnosti za razgovore sa članovima uže porodice, naročito s decom.

VII. STEPEN TAJNOSTI

52. Panel primećuje da su Seljimijev zahtev za sudsko preispitivanje,¹¹¹ kao i osnovno izjašnjenje sekretarevog podneska sa prosleđenim zahtevom za sudsko preispitivanje,¹¹² te povezana sekretareva pobijana odluka¹¹³ zavedeni kao poverljivi i *ex parte*. Zato panel Seljimijevoj odbrani i Sekretarijatu nalaže da do petka 12. aprila 2024. podnesu javne redigovane verzije svojih podnesaka ili da podnesu zahteve da se stepen tajnosti tih ranijih podnesaka izmeni i oni zavedu kao javni.

VIII. DISPOZITIV

53. Iz navedenih razloga panel

(a) **ODBIJA** zahtev Seljimijeve odbrane za sudsko preispitivanje;

¹¹¹ V. gore, fusnota 13.

¹¹² F02160, sekretar, *Transmission of Rexhep Selimi's Request for Judicial Review of Registrar's Decision on Request for Reconsideration* /Podnesak sa prosleđenim zahtevom Redžepa Seljimija za sudsko preispitivanje sekretareve odluke o zahtevu za ponovno razmatranje/, 1. mart 2024, poverljivo i *ex parte*, s poverljivim i *ex parte* priložima 1–5.

¹¹³ V. gore, fusnota 10.

- (b) **NALAŽE** sekretarki da razmotri mogućnost da za pojedinačne posetioce odobri uzastopne posete u trajanju od po 40 minuta i da do petka 12. aprila 2024. obavesti panel o tome da li je to izvodivo; i
- (c) **UPUĆUJE** sekretarku da, ukoliko telefonski poziv koji je ona odobrila bude skraćen ili prekinut iz tehničkih razloga nevezanih s postupcima optuženog, preduzme sve mere koje su, u okviru raspoloživih resursa, opravdane kako bi se taj poziv ponovo zakazao u što kraćem roku; i
- (d) **NALAŽE** Seljimijevoj odbrani i Sekretarijatu da do petka 12. aprila 2024. podnesu javne redigovane verzije svojih podnesaka ili da podnesu zahteve da se stepen tajnosti tih ranijih podnesaka izmeni i oni zavedu kao javni.

/potpis na originalu/

Sudija Čarls L. Smit III,
predsedavajući sudija

U petak, 22. marta 2024.

U Hagu, Holandija